

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Rudolfa Čirča a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci žalobcov **1/ M. P.**, bývajúceho v T a **2/ V. P.**, bývajúceho v T, proti žalovaným **1/ E. H.**, bývajúcemu v P, **2/ V. Ľ.**, bývajúcemu v P, **3/ M. S.**, bývajúcemu v P a **4/ J. G.**, bývajúcemu v R, zastúpenému JUDr. F, advokátom v P, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 12 C 423/99, o dovolaní žalovaného 4/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2007 sp.zn. 13 Co 38/06 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2007 sp.zn. 13 Co 38/06 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov rozsudkom z 27. júna 2005 č.k. 12 C 423/1999-222 zaviazal žalovaných 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1/ 349 906 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 20. augusta 1997 do zaplataenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu v časti proti žalovanému 4/ zamietol, žalovaného 1/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 2/ 100 000 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 1. novembra 1997 do zaplataenia v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalovaných 1/ až 3/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 1/ spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 44 914 Sk na účet ich právneho zástupcu. Žalovaného 1/ zaviazal na náhradu trov konania žalobcovi 2/ vo výške 21 318 Sk na účet jeho právneho zástupcu. Žalobcov 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne

na náhradu trov konania žalovanému 4/ vo výške 9 016 Sk na účet jeho právneho zástupcu. Takto rozhodol keď mal za preukázanú existenciu zodpovednosti žalovaných 1/ až 3/ za škodu, ktorú svojím konaním žalobcovi 1/ a 2/ spôsobili. Čo sa týka zodpovednosti za škodu žalovaného 4/, ktorej sa žalobca 1/ domáhal okresný súd konštatoval, že existenciu jeho zodpovednosti sa žalobcovi 1/, na ktorom ležalo dôkazné bremeno nepodarilo preukázať. O trovách konania ohľadne časti nároku žalobcu 1/ o zaplatenie 349 906 Sk súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Vychádzajúc zo zásady úspešnosti upravenej v tomto ustanovení uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť úspešnému žalobcovi 1/ trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za žalobu vo výške 13 996 Sk a trovy právneho zastúpenia vo výške 30 918 Sk, spolu vo výške 44 914 Sk na účet zástupcu žalobcu 1/ a to spoločne a nerozdielne. O trovách konania v časti nároku žalobcu 2/ o zaplatenie 100 000 Sk súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Vychádzajúc zo zásady úspešnosti upravenej v tomto ustanovení uložil žalovanému 1/ zaplatiť úspešnému žalobcovi 2/ trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za žalobu vo výške 4 000 Sk a trovy právneho zastúpenia 17 318 Sk, spolu vo výške 21 318 Sk a to na účet právneho zástupcu žalobcu 2/. Ďalej súd prvého stupňa zaviazal žalobcov 1/ a 2/ nahradiť žalovanému 4/ spoločne a nerozdielne trovy konania 916 Sk na účet jeho právneho zástupcu. Vychádzal zo zistenia, že žalobcovia 1/ a 2/ vo vzťahu k žalovanému 4/ boli neúspešní, čo má oporu v ustanovení § 142 ods. 1 O.s.p. Priznané trovy konania žalovaného 4/ pozostávajú z trov právneho zastúpenia v celkovej výške 9 016 Sk.

Na odvolanie žalobcov 1/, 2/ v časti výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovanému 4/ Krajský súd v Prešove uznesením z 30. mája 2007 sp.zn. 13 Co 38/06 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcov 1/, 2/ a žalovaného 4/ potvrdil. Vzhľadom na to, že obaja žalobcovia neboli vo vzťahu k žalovanému 4/ úspešní, správne rozhodol súd prvého stupňa o trovách konania týchto účastníkov podľa § 142 ods. 1 O.s.p. ak žalovanému 4/ priznal ich náhradu.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcov 1/, 2/ a žalovaného 4/ podal odvolanie žalovaný 4/, ktorý žiadal zmeniť rozsudok v tejto časti a priznať mu celkovú náhradu trov konania od každého zo žalobcov, vrátane DPH vo výške 112 671 Sk. Odvolací súd výzvou zo 14. júna 2006 vyzval žalovaného 4/ na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie vo výške 6 216 Sk v lehote 10 dní od doručenia výzvy s poučením, že ak nebude súdny poplatok za odvolanie v tejto výške zaplatený, súd konanie

zastaví. Žalovaný 4/ vyrúbený súdny poplatok za odvolanie 6 216 Sk odmietol uhradiť, preto po vrátení veci súdu prvého stupňa na rozhodnutie o zastavení odvolacieho konania o odvolaní žalovaného 4/ súd prvého stupňa uznesením zo 14. novembra 2006 pod č.k. 12 C 423/1999-245 podľa § 10 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. konanie o odvolaní žalovaného 4/ zastavil s tým, že v tejto časti žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Na odvolanie žalovaného 4/ proti uzneseniu súdu prvého stupňa o zastavení konania o odvolaní žalovaného 4/ ktorý namietal, že súdny poplatok sa neplatí z odvolania alebo dovolania podaného proti súdnemu rozhodnutiu procesnej povahy, Krajský súd v Prešove unesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo konanie o odvolaní žalovaného 4/ zastavené potvrdil. Takto rozhodol s poukazom § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. V konkrétnom prípade žalovaný 4/ odvolaním napadol rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách konania, teda ak sú trovy konania príslušenstvom pohľadávky, stávajú sa samostatným predmetom poplatkového úkonu (§ 7 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb.). Keďže žalovaný 4/ z tohto samostatného predmetu poplatkového úkonu na základe výzvy krajského súdu nezaplatil súdny poplatok vo výške 6 216 Sk správne rozhodol súd prvého stupňa, ak uznesením konanie o odvolaní žalovaného 4/ zastavil. Z uvedených dôvodov odvolací súd preto potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo konanie o odvolaní žalovaného 4/ zastavené ako vecne správne (§ 219 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu (výroku, ktorý potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo konanie o odvolaní žalovaného 4/ zastavené) podal dovolanie žalovaný 4/, ktorý ho navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s poukazom na ustanovenie § 237 písm.f/ O.s.p. Mal za to, že v prejednávanej veci procesné súdy pochybili, keď zastavili odvolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré smerovalo do výroku o náhrade trov konania. Súdny poplatok sa neplatí z odvolania alebo dovolania podaného proti súdnemu rozhodnutiu procesnej povahy a proti rozhodnutiu o trovách konania, pretože tu nemožno na poplatkové účely vychádzať z ceny nároku v konaní uplatňovaného. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. júla 1997 sp.zn. 1 Co 10/1997. Poukázal na to, že trovy v občianskom súdnom konaní, kde zákon o súdnych poplatkoch vymedzuje poplatkovú povinnosť tak, že táto vzniká podaním návrhu vo veci samej odvolania a dovolania alebo

žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ alebo dovolateľ, deklaruje, že s podaním návrhu sa poplatok z trov konania, ktoré sa uplatňujú od samého začiatku neplatia. Aj keď rozhodnutia o trovách konania v konečnom dôsledku majú formu uznesenia, neznamená to, že sú samostatným nárokom, ktorý možno subzumovať pod ustanovenie § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 4/ je prípustné a dôvodné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) alebo o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, avšak vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) a ani o jeho uznanie (neuznanie) alebo vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené je dovolanie žalovaného 4/ proti označenému uzneseniu neprípustné.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p., pretože ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné sa dovolací súd zameril predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľ v dovolaní namietal.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozsudku z 30. júna 1993 sp.zn. 4 Cdo 70/93 uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 50/1997 vyslovil, že zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod je odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm.f/ O.s.p. O takýto prípad v prejednávanej veci ide.

Z ustanovenia § 1 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) súdne poplatky (ďalej len poplatky) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konania súdov ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len poplatkový úkon) uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len sadzobník), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

V odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie pri dovolaní ten, kto podal dovolanie (§ 2 ods. 4 veta prvá zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z ustanovenia § 6 ods. 1 a 2 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vyplýva, že sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len percentná sadzba) alebo pevnou sumou. Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného s sadzobníku.

V odvolacom konaní je základom poplatku cena nároku uplatňovaného v odvolaní. To platí i pre dovolanie (§ 7 ods. 9 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z ustanovenia § 10 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vyplýva, že ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania súd vyzve poplatníka, aby súdny poplatok zaplatil v lehote 10 dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Pre nezaplatenie poplatku súd konanie nezastaví, ak žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona (§ 10 ods. 2 písm.e/ zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z odvolania žalovaného 4/ z 23. septembra 2005 (č.l. 232 spisu) vyplýva, že týmto opravným prostriedkom napáda len výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa v tej časti, v ktorej mu súd priznal náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/ vo výške 9 016 Sk. Podľa jeho názoru, celková náhrada trov konania u každého zo žalobcov vrátane DPH činí 112 671 Sk. Žiadal v tejto časti napadnuté prvostupňové rozhodnutie odvolacím súdom preskúmať a priznať mu náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa podľa jeho odvolacieho petitu.

Treba zdôrazniť, že je oprávnením účastníka konania zväžiť, v akom rozsahu svoje oprávnenie na podanie opravného prostriedku využije a tým zároveň aj určuje hodnotu sporu uplatňovaného v odvolacom konaní, ktorá je rozhodujúca pre posúdenie vzniku a splnenia si svojej poplatkovej povinnosti.

Žalovaný 1/ podal odvolanie len čo do výroku o trovách konania. Pre poplatkové účely nemožno vychádzať z ceny nároku v konaní uplatňovaného. Treba mať na zreteli (v zmysle ústavnej zásady vyjadrenej v článku 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona; ktorá sa premietla do § 1 zákona o súdnych poplatkoch), že Sadzobník súdnych poplatkov neustanovuje pre trovy konania žiadnu sadzbu súdneho poplatku. Odvolacie konanie sa odvíja od konania na prvom stupni. V konaní pred súdom prvého stupňa sa osobitne poplatok za náhradu trov konania nespokatňuje.

Ak preto odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo konanie o odvolaní žalovaného 4/ zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) nerozhodol správne a odňal žalovanému 4/ právo, aby jeho vec bola prejednaná v odvolacom konaní v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a to aj vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobcov 1/ a 2/ a žalovaného 4/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý (§ 242 ods. 2 písm.b/ O.s.p., § 243b ods. 1 O.s.p. a § 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. novembra 2007

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :